

KONCEPTY PODPORUJÚCE UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ V PRIEMYSELNÝCH PODNIKOKCH NA SLOVENSKU

Ing. Lukáš Jurík
prof. Ing. Peter Sakál, CSc.

Slovenská technická univerzita v Bratislave
Materiálovotechnologická fakulta so sídlom
v Trnave

Ústav priemyselného inžinierstva a manažmentu
Ulica Jána Bottu č. 2781/25, 917 24 Trnava
e-mail: lukas.jurik@stuba.sk
e-mail: peter.sakal@stuba.sk

k uprednostneniu jednorazových obchodov, zameraných na „okradnutie“ druhej strany (stratégia výhra – prehra).

Pre podmienky priemyselných podnikov je k dispozícii potenciálne niekoľko konceptov, podporujúcich udržateľný rozvoj a spoločensky zodpovedné podnikanie (SZP), vytvorených navzájom vo svete nezávislými protagonistami UR a SZP. V príspevku budú bližšie opísané koncepty udržateľné spoločensky zodpovedné podnikanie, tvorba udržateľných zdieľaných hodnôt, humanistická ekonomika, bhutánsky koncept rozvoja a Národný program kvality Slovenskej republiky na roky 2017 – 2021.

Abstract

The objective of the contribution is to describe the concept Sustainable Corporate Social Responsibility, Creating sustainable shared value, concept Humanistic Economy, Bhutanese Development Concept and National Quality Programme of the Slovak Republic for the years 2017 – 2021. These concepts support the achievement of sustainable development in industrial enterprises.

Key words: Sustainable Development, Sustainable Corporate Social Responsibility, Creating Sustainable Shared Value, Humanistic Economy, Bhutanese Development Concept, National Quality Programme of the Slovak republic

ÚVOD

Podnikateľské subjekty sú najdôležitejšie zo všetkých činiteľov zmien v súčasnej spoločnosti. Jediný spôsob, akým môže svet dosiahnuť naplnenie princípov udržateľného rozvoja (UR) je, že globálne podniky sa pridajú k filozofii a princípom UR. To však bude od nich vyžadovať, aby podstúpili zásadné premeny na podnikateľský model, ktorý sa zakladá na princípe trojitej zodpovednosti (ekonomika – spoločnosť – príroda) v myslení aj konaní. Skutočná zmena si bude vyžadovať nové hodnoty a nové spôsoby myslenia.

Základné problémy, ktoré sú v rozpore s princípmi UR v priemyselných podnikoch sú nasledovné (Steingart, 2008, Švihlíková, 2015, Staněk, Ivanová, 2016, Haluška, 2011):

- Drancovanie prírody a prírodných zdrojov.
- Znečisťovanie životného prostredia.
- Vo vyspelých štátoch narastá chudoba, bezdomovectvo a vzniká a narastá pracujúca chudoba - odtrhnutie vývoja miezd od vývoja produktivity práce mzdy rastú pomalšie ako produktivita práce, rastie miera vykorisťovania zamestnancov.
- Daňové úniky, dobývanie renty, nevyvážený daňový mix (externalizácia nákladov, socializácia strát).
- Nedostatok základnej etiky v podnikaní vedie

1 UDRŽATEĽNÉ SPOLOČENSKY ZODPOVEDNÉ PODNIKANIE

Koncept spoločensky zodpovedné podnikanie je akousi kópiou udržateľného rozvoja na užšej, špecifickejšej úrovni resp. podnikovej úrovni. Hlavným cieľom spoločensky zodpovedného podnikania by mala byť snaha prispieť k UR (Hrdinová, 2011).

Napriek tomu, že existuje veľké množstvo definícií SZP a takmer všetky definície obsahujú tri zložky alebo oblasti: ekonomickú, sociálnu a environmentálnu, v roku 2010 bola vydaná medzinárodná norma ISO 26000: Usmernenie k spoločenskej zodpovednosti, v ktorej tvorcovia vynechali ekonomický pilier, čím dochádza k porušeniu systémového prístupu. Norma je určená ako pomôcka pre organizácie v snahe prispieť k udržateľnému rozvoju, ktorý sa skladá z troch pilierov. Hrdinová (2013) uvádza, že udržateľné spoločensky zodpovedné podnikanie (USZP) je podsystémom udržateľného rozvoja, a preto musí tiež obsahovať všetky tri piliere.

Hrdinová (2013) ďalej uvádza, že USZP predstavuje integrálnu súčasť stratégie UR priemyselného podniku. Stratégia UR predstavuje komplexnú, resp. hlavnú podnikovú stratégiu, opierajúcu sa o princípy konceptu UR. Ide o hlavnú stratégiu podniku, ktorý prijíma zodpovednosť za stav okolia a chce konať tak, aby jeho aktivity nemali pozitívny dopad iba na ekonomické aspekty, no aj environmentálne a sociálne. Hrdinová (2013) prispela k riešeniu problémov súvisiacich s podnikateľskou činnosťou prostredníctvom „konceptu metodiky tvorby systému udržateľnej stratégie SZP pre MSP“, ktorý akcentuje historickú kontinuitu konceptu SZP v nadväznosti na koncept HCS modelu 3E, a v ktorom pracovné podmienky majú prispievať k zlepšovaniu kvality života každého zamestnanca v dlhodobu udržateľných

a prijateľných podmienkach kvality životného prostredia a efektívnych ekonomických podmienkach (Hrdinová, 2013).

3 TVORBA UDRŽATEĽNÝCH ZDIEĽANÝCH HODNÔT

V roku 2006 Michael Porter a Mark Kramer vydali prelomovú štúdiu „The Link Between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility“, v ktorej sa venovali spojeniu spoločensky zodpovedného podnikania a konkurenčnej výhody. V príspevku predstavili nový pojem – „Creating Shared Value“ (tvorba zdieľaných hodnôt) (Kuldová, 2012).

Porter a Kramer (2006) argumentovali, že aplikácia spoločensky zodpovedného podnikania je vo viacerých podnikoch oddelená od podnikateľskej stratégie a neprosieva verejnosti. Kuldová (2012) chápe tvorbu zdieľaných hodnôt ako tvorbu hodnoty s čo najlepším dopadom na uspokojenie potrieb súčasnosti, a to rešpektovaním základných potrieb a problémov týkajúcich sa podniku a celej spoločnosti. CSV umožňuje generovať omnoho väčší prínos spoločnosti v rámci zásad trvalo udržateľného rozvoja.

Šmida a kol. (2011) sa na problém pozerajú rovnako prostredníctvom úlohy SZP v kontexte UR, ktorou by mala byť premena globálnych požiadaviek na lokálne opatrenia a s tým súvisiaca korekcia podnikových aktivít, ktorých výsledkom je hodnota, za ktorú je ochotný zákazník platiť. Podniky by mali teda dbať ohľad na udržateľnosť samotného podniku i spoločenstva, na ktoré svojimi aktivitami priamo, alebo nepriamo pôsobia. Šmida (2015) uvádza, že dlhodobá schopnosť akéhokoľvek podniku tvoriť udržateľné súhrnné hodnoty podniku, za ktoré je zákazník ochotný zaplatiť, podmienená neustálym začleňovaním a zlepšovaním praktík vedúcich k sociálnemu a environmentálnemu blahobytu.

Šmida (2015) v dizertačnej práci „Návrh tvorby systému udržateľných zdieľaných hodnôt priemyselného podniku v kontexte s udržateľným spoločensky zodpovedným podnikaním“ navrhol systém udržateľných zdieľaných hodnôt (UZH) priemyselného podniku, ktorý je otvorený a ako taký predstavuje systémový nástroj presadzovania udržateľnosti vo všetkých podnikových procesoch z hľadiska sociálneho, environmentálneho i ekonomického, so zámerom tvorby udržateľného zisku.

Podľa Šmidu (2015) fungovanie udržateľného priemyselného ekosystému spočíva v koevolúcii globálneho hodnotového reťazca, modifikovaného Porterovho hodnotového reťazca a systému USZP. Modifikovaný Porterov hodnotový reťazec ako modelový/systémový nástroj tvorby UZH vplyva konceptuálne/hodnotovo na systém USZP priemyselných podnikov. Znamená to zmenu

paradigmy myslenia v prechode zo stratégie s nulovým súčtom k stratégii s nenulovým súčtom, ktorá podmieni zmenu v tvorbe a rozdeľovaní zisku.

Šmida (2015) navrhol a vypracoval metodiku tvorby systému UZH, ktorá pozostáva z nasledovných krokov:

1. Oboznámenie sa s problematikou UR, USZP a tvorby UZH.
2. Verejné prijatie záväzku k tvorbe UZH.
3. Špecifikácia súboru hodnôt na báze udržateľnosti.
4. Strategické plánovanie systému udržateľných zdieľaných hodnôt.
5. Implementácia a riadenie systému udržateľných zdieľaných hodnôt.
6. Kontrola systému a hodnotenie dosiahnutých výsledkov.
7. Reportovanie výsledkov podniku vyplývajúcich z tvorby udržateľných zdieľaných hodnôt.
8. Neustále udržateľné zlepšovanie systému udržateľných zdieľaných hodnôt.

Základom navrhovaného modelu systému UZH je vyššie uvedená metodika tvorby systému UZH. Podnik by sa mal vytvorením, riadením a udržateľným zlepšovaním systému UZH zapojiť do koevolúcie udržateľného globálneho hodnotového reťazca modifikovaného Porterovho hodnotového reťazca a systému USZP.

Podnik by mal pri tvorbe systému UZH v súlade s externým a interným prostredím, v ktorom pôsobí, začleniť do podnikania sociálny, environmentálny a ekonomický rozmer tvorby UZH akceptovaním konkrétnych požiadaviek kladených na podnik. To si nevyhnutne vyžaduje kolaboráciu podniku so svojimi zainteresovanými subjektmi, so zámerom tvorby UZH a súčasne s rozvojom schopností na podporu udržateľného zlepšovania systému UZH. Akceptovaním a začlenením sociálneho, environmentálneho a ekonomického rozmeru do podnikania so zámerom tvorby UZH podnik prispeje k udržateľnému zvyšovaniu kvality práce, života a produkcie samotného podniku (Šmida, 2015).

4 HUMANISTICKÁ EKONOMIKA

Humanistická ekonomika (HE) je koncipovaná tak, že humanistické podniky - môžu vznikáť (aj ako startupy), ale sa aj z terajších podnikov transformovať a úspešne fungovať už aj v reálnych podmienkach neoliberalnej ekonomiky. Dynamikou produktivity, rastom ich početnosti a tým aj ekonomickej sily ľudského produkčného faktora dokážu postupne presadzovať a urýchľovať transformáciu všetkých, pre HE potrebných, kľúčových súčastí ekonomiky na ekonomiku humanistickú. Haluška vidí nedostatky v zápase o maximalizáciu bohatstva a ekonomickej i politickej moci, pričom sa často stráca záujem

o reálnu užitočnosť produkovanej pridanej hodnoty (PH) i celého vytváraného, najmä finančného, bohatstva. Nie je dostatočne stimulovaný záujem uspokojovať skutočné ľudské potreby, zvlášť miliárd chudobných a veľkého počtu hladujúcich ľudí na tejto planéte. Nie je stimulovaný záujem o tvorbu užitočností, ktoré skutočne prospievajú spokojnejšiemu a zdravšiemu životu, jeho zlepšovaniu. To všetko silne postihuje aj strednú vrstvu, ktorej časť pod tlakom tohto deformovaného globálneho i lokálneho trhového mechanizmu, bez svojho zavinenia, sa prepadá niekedy až na hranicu chudoby, medzi tých, ktorí sa musia každý deň starať o to, aby mali prostriedky na zabezpečenie svojej dennej existencie. Na rozdiel od súčasnej ekonomiky, humanistická ekonomika má šancu vytvoriť vzájomne prepojený ekonomický mechanizmus, ktorý na zaslúžený piedestál postaví produkciu užitočností - užitočnej pridanej hodnoty (PH), toho čo ľudia skutočne potrebujú a tiež aj poctivé výmenné hodnoty (ceny) jednotlivých, pre ľudí potrebných užitočností, vrátane cien nájomov produkčných faktorov. A to všetko pri racionálnej ekonomickej regulácii spotreby týchto užitočností, vo väzbe na existujúcu relatívnu vyčerpatelnosť zdrojov tejto planéty, pri zachovaní, ba i zlepšovaní kvality životného prostredia, v základnom záujme - udržateľného rastu kvality života.

Základnou charakteristikou humanistickej ekonomiky je zmena od súčasného zápasu o maximalizáciu zisku, k súťaži o maximalizáciu produkcie užitočnej pridanej hodnoty a o jej spravodlivú deľbu najmä medzi základnými produkčnými faktormi: vlastníkami minulej, zhmotnenej práce v hmotných i nehmotných výrobných, investičných prostriedkoch a vlastníkami aktuálnej, živej tvorivej práce. Spravodlivo ocenená pridaná hodnota (t. j. to čo produkčnou činnosťou produkčných faktorov podniku sa k hodnote vstupov pridá, teda: – tržby mínus vstupné tovary a služby –, čo sa v podstate rovná súčtu cien za prenájom produkčných faktorov: predovšetkým živej práce a investičných prostriedkov) nahradí doteraz kriteriálnu pozíciu zisku. Táto zmena je v mechanizme humanistickej ekonomiky realizovaná tým, že vlastníci všetkých na produkcii zúčastnených faktorov, vopred dohodnú budúce podiely na vyprodukovanej pridanej hodnote. Potom maximalizácia príjmov každého z vlastníkov produkčných faktorov je realizovateľnou len vtedy, ak sa vyprodukuje čo najväčší objem realizovanej pridanej hodnoty, pretože získať väčšie príjmy jedného na úkor druhého, sa princípom vopred dohodnutého podielu, po prijatí dohody už nebude môcť realizovať.

Haluška (2010, 2015) navrhuje postupnosť krokov pri presadzovaní humanistickej ekonomiky:

1. Začať presadzovať spravodlivejšiu a vopred dohodnutý podiel na spoločne vytvorenej pridanej hodnote.

2. Znevýhodniť, obmedziť, možnosti investovania do produkcie virtuálnej bublinovej hodnoty, do rizikových, či hazardných operácií, najmä na finančnom trhu.
3. Participáciu zúčastnených produkčných faktorov pri tvorbe i realizácii pridanej hodnoty využiť na ekonomický tlak na rast transparentne, štatisticky vyhodnocovanej efektívnosti využitia vstupných hmotných i nehmotných tovarov a na rast transparentne, štatisticky vyhodnocovanej produktivity PH.
4. To umožní skoncentrovať zameranie tvorivosti, využitia vedeckého i praktického poznania na rast efektívnosti a produktivity.
5. Obmedzenie, resp. postupná likvidácia investícií do „virtuálnej ekonomiky“.
6. Dostatok investičných prostriedkov má šancu zameniť terajšiu migráciu ľudí za prácou na „migráciu“ výrobných prostriedkov za ľudskými zdrojmi do ich prirodzeného domáceho prostredia.
7. Stále spravodlivejšia deľba pridanej hodnoty medzi vlastníkov minulej práce a vlastníkov aktuálnej živej tvorivej práce, medzi ktorými zvláštnu časť, zo samostatne dojednaným podielom na PH, bude tvoriť top manažment, bude objektívne znamenať rast príjmov zamestnancov.
8. Rast miery sporivosti zamestnancov a tým rast objemu investícií vytvorí podmienky pre rýchlejšiu rast produktivity živej práce.
9. Druhú časť príjmov zamestnancov (rastúcich rastom vlastných objemov a výkonnosti investičných prostriedkov) budú tvoriť ich podiely na príjmoch z prenájmu investičných prostriedkov, teda na pridanej hodnote lízingsových spoločností a štátnych investičných fondov.
10. Minulá práca už z princípu reálne existujúcej a potrebnej miernej (v HE stabilnej) inflácie vytvára zákonitosť poklesu mernej ceny minulej práce, v porovnaní s cenou aktuálnej živej tvorivej práce.
11. Uplatnenie mechanizmu HE v bankách, poisťovniach, rozvoj lízingsových firiem a štátnych investičných fondov povedie k zásadnej zmene finančného systému, nepripúšťajúceho tvorbu bublinovej PH.
12. Mechanizmus HE má šancu likvidovať dnes vážne podnikateľské riziká z insolventnosti odberateľov, z nedostupnosti úverov, z nestabilnej úrokovej miery, z neočakávaných kurzových zmien, ale najmä z lokálnych či globálnych kríz.
13. HE si vyžiada presadenie štátnej i globálnej ingerencie nad všetkými prírodnými zdrojmi.

Základným kritériom úspešnosti humanistických podnikateľských, ale aj ostatných subjektov sa stane ich poctivý prínos

k udržateľnému rastu kvality života jednotlivcov, miestnej i teritoriálnej komunity, štátu i únie, v ktorej funguje (Haluška, 2011).

Obdobný prístup ku kvalite života obsahuje aj koncept HCS model 3E, vytvorený na pracovisku University of Iowa (USA) a UPMK MTF STU Trnava, ktorý si za základný cieľ vytýčil dosahovať kvalitu práce, kvalitu produkcie (výrobkov a služieb) a kvalitu celkového života a koncept Udržateľné spoločensky zodpovedné podnikanie.

Koncept udržateľný rozvoj (KUR) a koncept humanistickej ekonomiky (KHE) majú objektívne veľa spoločných znakov a široký prienik (tabuľka 1). Obidva koncepty kladú dôraz na zmenu charakteru lídrov, v podmienkach podnikov na vlastníkov a manažérov.

Tab. 1 Prieniky konceptu UR/TUR a konceptu humanistickej ekonomiky, zdroj: Jurík, 2017

Koncept UR/TUR (KUR)	Koncept humanistickej ekonomiky (KHE)
V záujme dosiahnutia TUR musí ochrana životného prostredia tvoriť integrálnu súčasť procesu rozvoja.	KHE okrem ekonomických zásad k zabezpečeniu udržateľnosti rastu kvality života zdôrazňuje ochranu životného prostredia.
Koncept TUR zdôrazňuje spoluprácu štátov k dosiahnutiu TUR formou výmeny vedeckých a technologických poznatkov s dôrazom na zvyšovanie úrovne rozvoja.	KHE odporúča chrániť prírodu a životné prostredie využitím vedeckých a technických poznatkov v záujme urýchlenia rastu kvality života.
Aby sa dosiahol TUR a lepšia kvalita života pre všetkých ľudí, štáty by mali zredukovať a eliminovať neudržateľné modely výroby a spotreby.	KHE podmieňuje vznik modelu výroby a spotreby, kde budú vyrábané výrobky na uspokojenie reálnych potrieb/požiadaviek.
Otázky životného prostredia sa najlepšie riešia za účasti všetkých zainteresovaných občanov na príslušných úrovniach. Na národnej úrovni musí mať každý jednotliviec riadny prístup k informáciám o životnom prostredí.	KHE zdôrazňuje potrebu participatívneho rozhodovania a riadenia vo všetkých otázkach fungovania spoločnosti.
Tvorivé schopnosti, ideály a odvaha mladých ľudí na celom svete by sa mali mobilizovať s cieľom vytvoriť globálne partnerstvo, ktoré by umožnilo dosiahnutie TUR.	Využitie vedeckých a technických poznatkov urýchli rast kvality života a povedú k trvalo udržateľnému dlhodobému rastu.

5 BHUTÁNSKY KONCEPT ROZVOJA

V kontraste zdôrazňovania ekonomického rastu ako hlavného cieľa spoločnosti zaviedol bhutánsky kráľ v roku 1972 index hrubého národného šťastia, ktorý má vyjadrovať úspech krajiny prostredníctvom šťastia občanov Bhutánu. Súčasný predseda vlády Bhutánskeho kráľovstva Džigme Y. Thinley poslednú veľkú ekonomickú krízu označil za prejav „nenásytnej ľudskej chamtivosti“ a následne predložil Organizácii spojených národov návrh na rezolúciu o hrubom národnom šťastí. Rezolúcia pod názvom „Šťastie – celostný prístup k rozvoju“ bola schválená jednomyselne všetkými 193 členskými krajinami (Gross National Happiness, 2016, Centre for Bhutan Studies & GNH Research, 2016).

Koncept hrubé národné šťastie je najčastejšie vysvetľovaný jeho 4 piliermi (Gross National Happiness, 2016):

1. Dobrá správa verejných vecí.
2. Udržateľný sociálno-ekonomický rozvoj.
3. Ochrana a podpora kultúrneho dedičstva.
4. Ochrana a starostlivosť o životné prostredie.

V súčasnosti sú tieto piliere rozšírené na 9 základných oblastí, ktoré lepšie vysvetľujú komplexný pohľad na hrubé národné šťastie (Gross National Happiness, 2016):

1. Psychická pohoda. Hodnotí sa miera optimizmu a spokojnosti v individuálnom živote. Analyzuje sa sebavedomie, stres, duchovné aktivity, ale i prevaha pozitívnych/negatívnych emócií.
2. Životná úroveň. Vyhodnocujú sa príjmy jednotlivcov i rodín, finančné zabezpečenie, úroveň zadlženosti, istota zamestnania, kvalita bývania a pod.
3. Dobrá správa štátu. Hodnotí sa, ako populácia vníma svoju vládu, médiá, súdy, volebný systém a políciu – a to v otázkach miery zodpovednosti, čestnosti a transparentnosti, a tiež aká je možnosť zapojenia obyvateľov do rozhodovania o verejných veciach.
4. Zdravie. Meria sa efektívnosť v oblasti zdravia so zreteľom na celkový zdravotný stav, postihnutie, vzory rizikového správania, pohyb, spánok, výživu atď.
5. Vzdelávanie. Porovnávajú sa rôzne faktory, ako napr. účasť na formálnom aj neformálnom vzdelávaní, rozvoj zručností a schopností, vzťah k environmentálnym otázkam a podiel na vzdelávaní vlastných detí.
6. Vitalita komunity. Zameriava sa na vzťahy v obciach a mestách, skúma úroveň dôvery, pocit spolupatričnosti a bezpečia, a tiež ochotu k darčovstvu a dobrovoľníctvu.
7. Rozmanitosť a odolnosť kultúry. Hodnotia sa miestne tradície a zvyky, festivaly, participácia na kultúrnych akciách, príležitosť na rozvoj umeleckých schopností, ale aj diskriminácia z dôvodu vyznania, rasy a pohlavia.

8. Využitie času. Je jedným z najdôležitejších faktorov kvality života. Podstatný je predovšetkým čas na odpočinok a vlastnú rodinu a priateľov.
9. Životné prostredie. Meria sa povedomie občanov o tom, aká je kvalita vody, ovzdušia, pôdy, lesov, biodiverzita a pod. Tieto ukazovatele tiež zahŕňajú možnosti prístupu k zelených plochám a systém nakladania s odpadmi.

Koncept udržateľný rozvoj (KUR) a „bhutánsky koncept rozvoja“ (BKR) majú objektívne veľa spoločných znakov a široký prienik. Obidva koncepty kladú dôraz na zmenu charakteru lídrov, v podmienkach podnikov na vlastníkov a manažérov, tabuľka 2.

Tab. 2 Prieniky konceptu UR/TUR a konceptu humanistickej ekonomiky, zdroj: Jurík, 2017

Koncept UR/TUR (KUR)	Bhutánsky koncept rozvoja (BKR)
Ľudské bytosti stoja v centre záujmu o TUR. Majú právo na zdravý a produktívny život, ktorý je v súlade s prírodou.	Cieľom vlády Bhutánu je všemožne pomáhať človeku v jeho odvekom cieľi – naplniť svoju túžbu po šťastí.
V záujme dosiahnutia TUR musí ochrana životného prostredia tvoriť integrálnu súčasť procesu rozvoja a nemôže byť chápaná izolovane.	BKR odmieta nekontrolované ničenie prírody, stavia sa proti nezmyselnej ťažbe nerastov s jediným cieľom – zvyšovať zisky, ktoré sa maskujú údajnou snahou o zlepšovanie života človeka.
Aby sa dosiahol TUR a lepšia kvalita života pre všetkých ľudí, štáty by mali zredukovať a eliminovať neudržateľné modely výroby a spotreby.	BKR odporúča zmeniť návyky orientované na konzum, vyzýva ľudí k skromnosti a triezvosti spotreby. Kráľovstvo Bhután nedovolí na svojom území žiadnu reklamu znečisťujúcu vnútorné i vonkajšie prostredie človeka.
Otázky životného prostredia sa najlepšie riešia za účasti všetkých zainteresovaných občanov na príslušných úrovniach. Na národnej úrovni musí mať každý jednotlivec riadny prístup k informáciám o životnom prostredí.	Ľudia v Bhutáne sú zapájaní do ochrany a udržateľnom využívaní životného prostredia. V Ústave Bhutánu je zadefinované minimálne pokrytie územia Bhutánu na 60% lesmi.
Tvorivé schopnosti, ideály a odvaha mladých ľudí na celom svete by sa mali zmobilizovať s cieľom vytvoriť globálne partnerstvo, ktoré by umožnilo dosiahnutie TUR.	Lidmi v BKR musia byť tí, ktorí spĺňajú skutočné duchovné kritériá vodcu - vedomosti, súciti a rozhodnosť - tie musia byť v rovnováhe a ani jedna nesmie prevyšovať inú.
Domorodé obyvateľstvo a jeho spoločenstvá hrajú	BKR dbá na odolnosť miestnej kultúry a tradícií

vdďaka svojim znalostiam a tradičným zvyklostiam dôležitú úlohu v starostlivosti o životné prostredie.	voči globalizovanej konzumnej spoločnosti.

6 NÁRODNÝ PROGRAM KVALITY SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA ROKY 2017 - 2021

Slovenská republika sa tiež prihlásila k plneniu cieľov udržateľného rozvoja, ich plnenie bude koordinovať Úrad vlády SR. Prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju SR má za úlohu aj Národný program kvality Slovenskej republiky: Stratégia zlepšovania kvality produktov a služieb zlepšovaním organizácií 2017-2021, ktorý vypracoval Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky. Poslanie národného programu kvality je prioritne zamerané na podporu zlepšovania kvality produktov a služieb zlepšovaním organizácií pôsobiacich vo verejnom aj súkromnom sektore so zameraním na trvalo udržateľnú kvalitu života a konkurencieschopnosť vo všetkých oblastiach života spoločnosti.

Kľúčové faktory, ktoré budú pre úspešnú implementáciu Stratégie zlepšovania kvality rozhodujúce, sú nasledovné (ÚNMS SR, 2016):

- Využívanie princípov manažérstva kvality a ich úroveň uplatňovania v praxi.
- Posilnenie informovanosti a vzdelávania o nástrojoch a metódach manažérstva kvality.
- Posilnenie benchmarkingu.
- Preukazovanie spoločenskej zodpovednosti.
- Zvýšenie podpory vodcovskej úlohy vrcholového manažmentu.
- Zvýšenie osobnej motivácie zlepšovať kvalitu.
- Vyššia kvalita v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy v procese neustáleho zlepšovania.
- Vytvorenie optimálneho inštitucionálneho prostredia, priaznivejších podmienok pre efektívnejšiu spoluprácu univerzít, podnikov a organizácií pri rozvíjaní metodológie a prístupov ku kvalite pri efektívnom používaní nástrojov a metód manažérstva kvality.

V NPK SR na roky 2017-2021 je zadefinovaných 8 princípov výnimočnosti pre verejné i súkromné organizácie:

1. Orientácia na výsledky.
2. Zameranie na občana – zákazníka.
3. Vodcovstvo a stálosť zámeru.
4. Manažérstvo podľa procesov a dát.
5. Rozvoj a zapájanie ľudí.
6. Neustále učenie sa, inovácia a zlepšovanie.
7. Rozvoj partnerstiev.
8. Spoločenská zodpovednosť. Organizácie verejného aj súkromného sektora musia prevziať svoju spoločenskú zodpovednosť, rešpektovať ekologickú udržateľnosť a pokúsiť

sa o splnenie hlavných očakávaní a požiadaviek miestnej a globálnej komunity.

ZÁVER

Koncepty spomínané v príspevku majú niekoľko spoločných znakov. Tieto koncepty priamo podporujú dosiahnutie a budovanie udržateľného rozvoja v priemyselných podnikoch. Prienik ich spoločných hodnôt predstavuje filozoficko-koncepčné východiská pri návrhu metodiky tvorby kompetenčného modelu zamestnancov priemyselných podnikov s využitím metódy AHP v kontexte s udržateľným rozvojom.

Literatúra

- Agenda 21 a ukazovatele trvalo udržateľného rozvoja. 1996. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. 520 s. ISBN 80-88833-03-5.
- Centre for Bhutan Studies & GNH Research. 2016. 2015 GNH SURVEY REPORT: A Compass Towards a Just and Harmonious Society. Thimpu. ISBN 978-99936-14-86-9.
- Gross National Happiness, 2016. [online]. [cit. 2016-11-3]. Dostupné na internete: <http://www.grossnationalhappiness.com/>
- HALUŠKA, I. 2011. Budúcnosť globálnej ekonomiky. Teória a prax humanistickej ekonomiky. Bratislava: IRIS. 437 s. ISBN 978-80-89256-65-5.
- HALUŠKA, I. 2015. Manifest Humanistickej (ľuďom slúžiacej) ekonomiky. [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné na internete: http://www.noveslovo.sk/c/Manifest_Humanistickej_ludom_sluziacej_ekonomiky
- HALUŠKA, I. 2010. Teória humanistickej ekonomiky. [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné na internete: on internet: http://www.paneurouni.com/files/sk/eei/clanky/teoria_humanistickej_ekonomiky.pdf
- HRDINOVÁ, G., 2013. Koncept HCS modelu 3E vs. koncept Corporate Social Responsibility (CSR). Dizertačná práca. Trnava: Trnava STU, 2013. 228 s.
- HRDINOVÁ, G. a kol. 2011. Udržateľné SZP - integrálna súčasť stratégie udržateľného rozvoja priemyselného podniku. In Look Days 2011: International Scientific Conference, Slovakia. Košice: Technická univerzita v Košiciach, 2011, pp.1-16. ISBN 978-80-970118-2-6.
- JURÍK, L. 2017. Návrh metodiky tvorby kompetenčného modelu zamestnancov priemyselných podnikov na Slovensku s využitím metódy AHP v kontexte s udržateľným rozvojom. Dizertačná práca. Trnava: Trnava STU. 166 s.
- KULDOVÁ, L. 2012. Nový pohľad na spoločenskú zodpovednosť firiem – Strategická CSR. Plzeň: NAVA. 176 s. ISBN 978-80-7211-408-5.
- ÚNMS SR. 2016. (Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky). Národný program kvality: Stratégia zlepšovania kvality produktov a služieb zlepšovaním organizácií 2017 – 2021.
- PORTER, M., KRAMER, M. 2006. The Link Between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility. In Strategy & Society: Harvard Business Review. 84 (December). ISSN 0258-0534.
- STANĚK, P., IVANOVÁ, P. 2016. Štvrtá priemyselná revolúcia a piaty civilizačný zlom. Bratislava: Elita. 216 s. ISBN 978-80-970135-8-5.
- STEINGART, G. 2008. Globální válka o blahobyt. Praha: Knižní klub. p. 348. ISBN 978-80-242-2301-8.
- ŠMIDA, Ľ. 2015. Návrh tvorby systému udržateľných zdieľaných hodnôt priemyselného podniku v kontexte s udržateľným spoločensky zodpovedným podnikaním. Dizertačná práca. Trnava: Trnava STU, 2015.
- ŠMIDA, Ľ. a kol. 2011. Predpoklady budovania spoločensky zodpovedného podnikania ako súčasť udržateľnej spoločnosti v zmysle konceptu udržateľného rozvoja. In.: Transfer inovácií. XIII(21), 198 – 203. ISSN 1337-7094. Dostupné na internete: <http://www.sjf.tuke.sk/transferinovacii/pages/archiv/transfer/21-2011/pdf/198-203.pdf>
- ŠVIHLÍKOVÁ, I. 2015. Jak jsme se stali kolonií. Praha: Rybka Publishers. 229 s. ISBN 978-80-87950-17-3.

Príspevok nadväzuje na výsledky projektu APVV č. LPP-0384-09: „Koncept HCS modelu 3E vs. koncept Corporate Social Responsibility (CSR).“ a projektu KEGA č.037STU-4/2012: „Zavedenie predmetu „Udržateľné spoločensky zodpovedné podnikanie“ do študijného programu Priemyselné manažerstvo na II. stupni MTF STU Trnava.“.

Zároveň je príspevok súčasťou projektu VEGA č. 1/0235/17: „Systémová identifikácia komplexnejších predpokladov pre podporu priemyselných inovácií a zamestnanosti v menej rozvinutých regiónoch SR.“.